

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
NEEDS FOR CHARACTERISTICS DEVELOPMENT OF THE 21ST
CENTURY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER KHON KAEN
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 5

¹สายชล มัตตะปะโท, ²วานิช ประเสริฐพรและ ³อดุลย์ พิมพทอง
¹Saichon Mattapato, ²Vanich Prasertphorn and ³Adul Pimthong

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ประเทศไทย

North Eastern University, Thailand.

¹saichonmattapato@gmail.com

Received September 10, 2021; Revised November 2, 2021; Accepted December 3, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 503 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified Index) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,

² อาจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

³ อาจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ ผู้บริหารควรปฏิบัติงานด้วยความตรงไปตรงมา และประพฤติตนด้วยความสุจริต ยึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานขององค์กรมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีความสามารถในการติดต่อประสานงานและแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น ตลอดจนเป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม รวมถึงผลงานของสถานศึกษาได้ทันเวลาและต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น, คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the current and the desirable conditions; 2) to study the needs; and 3) to study recommendations for characteristics development of the 21st century school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5. The sample group used in this research consisted of administrators and teachers in schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5, with the total number of 503 people. The instrument used for data collection was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation and PNI modified index. The research results were as follows. 1) The overall current condition of characteristics development of the 21st century school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 was at a high level. When it was considered by aspect, it was found that

the aspect with the highest average was determination and perseverance, followed by vision. The aspect with the lowest average was loyalty and morality. The overall desirable condition of the 21st century school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 was at the highest level. When it was considered by aspect, it was found that the aspect with the highest average was loyalty and morality, followed by communication and technology skills. The aspect with the lowest average was community networking. 2) The needs for characteristics development of the 21st century school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 were chronologically prioritized as follows: loyalty and morality, communication and technology skills, analytical and creative thinking, community networking, vision and determination and persistence. 3) The main recommendations for characteristics development of the 21st century school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 were as follows. The administrators should straightforwardly perform their duties, honestly behave themselves, hold the rule of law to ensure transparency and accountability of the organization, have their capacity in contacting, coordinating and solving problems right to the issues, as well as be effective communicators with parents, community and outside organizations, learn how to use information technology for continuously publicizing school activities and performance at the right time.

Keywords: Needs, Characteristics of Education Administrators, Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรม ในอีก 20 ปีข้างหน้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม

ผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆโดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง”เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยสามารถได้รับการพัฒนาและยกระดับได้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของการพัฒนาทุนมนุษย์และปัจจัย และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2560)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้ระบุว่าเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ คือการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข ในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างพลเมืองให้รู้เท่าทันโลกและสามารถแข่งขันในเวทีโลกภายใต้สังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาขีดความสามารถของคนในประเทศให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะและสมรรถนะที่เหมาะสมและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลการดำเนินการของโรงเรียน อีกทั้ง พยายามทุกวิถีทางที่จะดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษาให้มีผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพในที่สุด เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในศตวรรษที่ 21 อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญที่สุดต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่กำหนดแนวทางให้กับการทำงานของบุคลากร เพื่อให้สามารถดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อย ถ้าปราศจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว บุคลากรที่รวมกันขึ้นก็จะไม่มีความหมายและไม่สามารถทำอะไรได้สำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาคือศูนย์กลางขององค์กรทั้งหมดในโรงเรียน ความสำเร็จของโรงเรียนขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ความตื่นตัว ความมียุทธวิธี ประสพการณ์ ความคิด ความเป็นเลิศทางวิชาการ

การอุทิศตัวเอง ความเสียสละ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา (ชาญชัย อาจิณสมภาร, 2560)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาป้องกันการทุจริต เพื่อพัฒนาข้าราชการและบุคลากร ซึ่งจะส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีความพร้อมที่จะรองรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ 3 (พ.ศ.2561-2564) ที่กำหนดไว้ว่า "ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand) จากโครงการดังกล่าวทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้จัดทำแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาป้องกันการทุจริต เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ และได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 4 ปี (พ.ศ.2561-2564) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า "ภายในปีการศึกษา 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นองค์กรคุณภาพชั้นนำระดับชาติโดยน้อมนำศาสตร์พระราชาเป็นแนวทาง" และเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้แนวคิดเน้นพัฒนาบุคลากรเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มุ่งสู่ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (PLC : 3R 8C) โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารสู่องค์กรคุณภาพชั้นนำระดับชาติ ภายใต้ชื่อ "NATION MODEL" จากนโยบายการบริหารจัดการองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การบริหารงาน บรรลุผลสำเร็จตามต้องการและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีคุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการบริหารงานด้านวิชาการ และความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ การปฏิบัติตนของผู้บริหาร ยังส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรวมทั้งขวัญและกำลังใจของครูด้วย ผู้บริหาร ควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำสูง ตลอดจนมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และความเป็นประชาธิปไตย หากผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสม ก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานในองค์กร ตลอดจนชุมชนและท้องถิ่นซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรต้องปฏิรูปตนเอง เพื่อเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่และนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษา

มีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา ความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5, 2562)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น สามารถผลักดันสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการและเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 2,899 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 256 คน ครูผู้สอนจำนวน 2,643 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปีการศึกษา

2563 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 503 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 156 คน และครูผู้สอนจำนวน 347 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีอยู่ 6 ด้าน ซึ่งใช้เป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี 4) ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ 5) ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน 6) ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1993 : 247)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแบบเลือกตอบเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีรายละเอียดตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ความถี่(Frequency) และร้อยละ(Percentage)

4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 103)

4.3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 วิเคราะห์จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร (PNI Modified)

4.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากแบบสอบถามที่กำหนดกรอบในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ 6 ด้าน โดยการแจกแจงความถี่ของข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน

ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ร้อยละ 59.64 เป็นผู้ชาย ร้อยละ 40.36 เมื่อพิจารณาตำแหน่งหน้าที่ ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 68.99 ผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 31.01 เมื่อพิจารณาตามวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 50.50 วุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 49.50 และเมื่อพิจารณาตามประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 62.23 ประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 37.77

2. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม

3. สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน

4. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยเรียงลำดับความสำคัญ เป็นดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม ด้านการสื่อสารและทักษะ

การใช้เทคโนโลยี ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร

5. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีดังนี้

5.1.ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม ผู้บริหารควรมีความตรงไปตรงมาในการทำงาน และประพฤติตนด้วยความสุจริต ยึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานขององค์กรมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

5.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรเปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนไม่เห็นแต่ความคิดเห็นส่วนตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ควรให้สิทธิผู้อื่นได้ออกความคิดเห็นร่วมกัน

5.3 ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารควรติดต่อประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็นตลอดจนเป็นผู้สื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรภายนอกตลอดจนมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรม รวมถึงผลงานของสถานศึกษา ได้ทันเวลาและต่อเนื่อง

5.4 ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสามารถนำผลการวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ประสบการณ์และทักษะในการคิดอย่างสร้างสรรค์

5.5 ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ผู้บริหารควรส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในการดำเนินงานของโรงเรียน

5.6 ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร ผู้บริหารควรมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่มุ่งมั่น ทุ่มเท กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีความแน่วแน่ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและควรบริหารงานด้วยความยุติธรรม

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีประเด็นที่สำคัญในการอภิปรายดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร รองลงมา คือ ด้านการ มีวิสัยทัศน์ เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นใน

ตัวเองและกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผล มีความใฝ่รู้ในการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบหน้าที่ มุ่งมั่น ทุ่มเท กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีการปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์กร ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ เมื่อผู้บริหารมีความมุ่งมั่นพาเพียรหาความรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ก็จะทำให้มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพื่อขับเคลื่อนหน่วยงานหรือสถานศึกษาของตนให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ บุญมา แพ่งศรีสาร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารทางการศึกษาในยุคศตวรรษใหม่ พบว่า ผู้บริหารการศึกษาในศตวรรษใหม่จะต้องพัฒนาทักษะมีกระบวนการความเป็นผู้นำที่สามารถต่อยอดนวัตกรรมการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องไม่หยุดอยู่กับที่ ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่ความยืดหยุ่นให้มากที่สุด สอดคล้องกับ ปรมะศรั ไชยเชษฐ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของสถานศึกษา (School Leadership) กับความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 หรือผู้นำนั้นที่จะสร้างความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญมากที่สุดคือ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ ผู้นำต้องมีความมุ่งมั่นหาความรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสอดคล้องกับ ศรสวรรค์ บุญณรัตน์ชัย (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จ รองลงมาคือ ด้านพัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน

2. สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าครูและบุคลากรทางการศึกษายังมีความต้องการผู้บริหารที่มีความซื่อสัตย์และคุณธรรมในการบริหารองค์กร เป็นผู้มีการขยายบรรณแห่งวิชาชีพที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน รวมไปถึงต้องเป็นผู้บริหารที่เป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์มีความสามารถนำความคิดสร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรม สอดคล้องกับวีระ โอบอ้อม (2562) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือคุณธรรมต่อตนเอง และสอดคล้องกับ วัฒนากร ต่อซอน (2561) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนมเขต 2 พบว่าในการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณธรรม มีคุณธรรมจริยธรรมตามระบบธรรมาภิบาล มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทอย่างจริงจัง เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับ บุชบา คำนนท์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยเรียงลำดับความสำคัญด้านที่มีความจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี เนื่องจากในปัจจุบันการบริหารงานหรือการจัดการองค์กรมีความจำเป็นต้องใช้ศาสตร์และหลักการบริหารสมัยใหม่เข้ามาเป็นกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการบริหารงานในแต่ละประเทศที่เลี่ยงไม่ได้คือ ปัญหาการคอร์รัปชันที่ต้องเร่งแก้ไข ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาป้องกันการทุจริต เพื่อพัฒนาข้าราชการและบุคลากร โดยเฉพาะให้ผู้บริหารเป็นแกนนำในด้านของความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารควรมีคุณธรรมจริยธรรม มีความเมตตาแก่ผู้ร่วมงาน มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งสอดคล้องกับ คณินนิตย์ กิจวิธิ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการมีวิสัยทัศน์

ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ และด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ใน ศตวรรษที่ 21 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีวิสัยทัศน์ ความรู้ทางวิชาการ นักประกอบการ นักริเริ่ม สร้างสรรค์และประกอบการความสามารถด้านเทคโนโลยี นักสร้างพลัง และแรงบันดาลใจเชิงบวก ตัวแบบที่ดี และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับหัตยา ชนะสิทธิ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มเกาะแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสื่อสารด้วยการเขียน ด้านการยึดผลงานเป็นหลัก ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง ตามลำดับ

4. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 5 พบว่า ข้อเสนอแนะทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม ผู้บริหารต้องมีความตรงไปตรงมาในการทำงาน และประพฤติตนด้วยความสุจริต ยึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานขององค์กรมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนตลอดจนครอบคลุมหลักเกณฑ์และวิสัยทัศน์ที่องค์กรกำหนดเปิดโอกาสให้กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันในสถานศึกษา 3) ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี มีการติดต่อประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็นตลอดจนเป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรภายนอก ตลอดจนมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรม รวมถึงผลงานของสถานศึกษา ได้ทันเวลา และต่อเนื่อง 4) ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ สามารถนำผลการวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ประสบการณ์และทักษะในการคิดอย่างสร้างสรรค์ 5) ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน มีการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้ในการดำเนินงานของโรงเรียน 6) ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มุ่งมั่น ทดมเท กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีความแน่วแน่ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและบริหารงานด้วยความยุติธรรม โดยข้อเสนอแนะทั้ง 6 ด้าน สอดคล้องกับคณินันท์ กิจวิธิ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกได้ดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์และ

คุณธรรม ผู้บริหารสามารถกำหนดตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจน ด้านการมีวิสัยทัศน์ เปิดกว้างในการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี มีการสื่อสารโดยการแบ่งปันข้อมูลผ่านหลายสื่อ สร้างมนุษย์สัมพันธ์เพื่อการทำงานร่วมกันได้ ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ สามารถนำผลการวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆได้ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน สามารถส่งเสริมสถานศึกษาและทำงานเป็นทีม สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงาม ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร มีความมุ่งมั่นส่งเสริมการเจริญงอกงามของสถานศึกษาให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ควรกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการใช้การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน โดยอาจจะจัดให้มีการอบรม สัมมนา ในการเรียนรู้เรื่องการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี ควรมีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาคุณลักษณะของตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณินันต์ กิจวิธิ. (2561). *การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21*. (รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน :ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21), กาฬสินธุ์ : มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2560). *การบริหารการศึกษาและทรัพยากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ :สุวีริยาสาส์น.
- บุญมา แฝงศรีสาร. (2561). *คุณลักษณะผู้บริหารทางการศึกษาในยุคศตวรรษใหม่*. วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์, ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2561), 131-141.

- บุษบา คำนนท์. (2561). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรเมศวร์ ไชยเชษฐ. (2561). *ภาวะผู้นำของสถานศึกษา (School Leadership) กับความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพครูในศตวรรษที่ 21*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580*. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก ,13 ตุลาคม 2561 หน้า 1.
- วัฒนากร ต่อซอน. (2561). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วีระ โออ้อม. (2562). *สภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มีนาคม 2563), 193-204.
- ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย. (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวิธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. (2562). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. ได้จาก <http://www.kkn5.go.th> สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2563.
- หัตยา ชนะสิทธิ. (2560). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้วสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York. Harper and Row Publications.